

**INFORMACJA O DZIAŁALNOŚCI
ETNOCENTRUM
ZIEMI KROŚNIEŃSKIEJ**

Informacja o działalności Etnocentrum Ziemi Krośnieńskiej

I) Organizacja

Etnocentrum Ziemi Krośnieńskiej jest sekcją Regionalnego Centrum Kultur Pogranicza.

Pracą sekcji kieruje Kierownik sekcji bezpośrednio podległy Dyrektorowi RCKP.

W sekcji zaplanowano oprócz stanowiska kierownika (1 etat) następujące stanowiska:

animator kultury 2 etaty/ 2 osoby

animator rękodzielniczy – 4 x ½ etatu/ 4 osoby

(na dzień 16 listopada pracuje 3 osoby, 2x½ etatu, 1x1 etat)

księgowy – ½ etatu/ 1 osoba

pracownik techniczny – 1 etat / 1 osoba

informatyk – 1 etat/ 1 osoba

obsługa sklepu i kasy - 2 etaty/ 2 osoby

obsługa warsztatu gastronomicznego – 1 etat/ 1 osoba

obsługa budynku – pracownik gospodarczy (sprzątaczkę) 1 i ½ etatu / 2 osoby

Budżet sekcji włączony jest w podstawową podmiotową dotację Organizatora dla Regionalnego Centrum Kultur Pogranicza.

W ostatnich dwóch latach będących jednocześnie dwoma pierwszymi latami działalności sekcji dotacja podmiotowa dla RCKP została znacząco ograniczona stąd w budżecie zapewnione są środki na zaakceptowane przez Organizatora etaty – wynagrodzenia i pochodne oraz częściowo środki na bieżące pokrycie kosztów utrzymania obiektów.

Znaczącą kwotę stanowi tu czynsz opłacany do Gminy Krosno.

Całość realizowanej działalności merytorycznej opiera się jedynie na wypracowywanych przychodach.

II) Działania podstawowe

1. **Potańcówki** – realizowane średnio raz na miesiąc, z udziałem kapel na żywo (Kapela Witka Brody, Wawrzkieviczów, Zastawnych, Malisze, Młoda Harta, Iskierczanie, Trzcinicoki, Łola, Kurasie). Plac przed Etnocentrum lub Izba Weselna z Pasternikiem i Izba Dzienną.
1. **Warsztaty** śpiewacze (prowadzone dotąd przez Bartka Gałązkę) Izba Weselna lub Teatr „Na Strychu”, muzykanckie (prowadzone przez Wawrzkieviczów) Izba Weselna lub Teatr „Na Strychu”, tanecznie (prowadzone przez instruktorów w ramach potańcówek) Plac przed Etnocentrum lub Izba Weselna z Pasternikiem i Izba Dzienną, kuchni regionalnej i rękodzielnicze (prowadzone zarówno przez naszych pracowników, jak i przez osoby i instytucje zaprzyjaźnione, np. Szkoła Gastronomiczna w Iwoniczu, pani Ewa Ziemia z Koła Gospodyń Wiejskich w Kopytowej, itd.) Izba z Piecem, Sala Zielarska, Sala Warsztatowa, Pasternik, Podworzec i Teatr „Na Strychu”, przy dobrej pogodzie również plac przed Etnocentrum i peron.
2. **Spotkania z Mistrzami** realizowane m.in. w ramach warsztatów rzemieślniczych projektu ministerialnego „Start-up w tradycję”, potańcówek i koncertów, ale również spotkania specjalne, takie jak np. spotkanie z Stanisławem Wyżykowskim i Stanisławem Nogajem, spotkanie z Janem Stachyrakiem Teatr „Na Strychu”, Izba Weselna, Sala Warsztatowa, Galeria, przy dobrej pogodzie również plac przed Etnocentrum i peron.

Spotkania tematyczne realizowane są w ramach warsztatów rękodzielniczych lub warsztatów rzemieślniczych, ale również spotkania specjalne np. z Marią Marciniak z MBL w Sanoku, Barbarą Olejarz z Muzeum Przemysłu Naftowego i Gazowniczego w Bóbrce, Edwardem Marszałkiem z Lasów Państwowych, ornitologiem Wojciechem Guzikiem, Sebastianem Dubiel-Dmytryszynem ze stowarzyszenia Pod Karpatami, Łukaszem

i in. Teatr „Na Strychu”, Izba Weselna, Sala Warsztatowa, Galeria, przy dobrej pogodzie również plac przed Etnocentrum i peron.

4. **Działania edukacyjne** – oferujemy 4 różne lekcje regionalne dla szkół, w podstawowej ofercie posiadamy również oprowadzanie po ekspozycji multimedialne lub lekcje regionalne łączone z wybranymi warsztatami rękodzielniczymi lub kulinarnymi. Cały budynek Etnocentrum.
5. **Wystawy** – zrealizowaliśmy wystawy Nieformalnej Grupy Paszelina – Iwła w danych fotografiach, Piotra Wawrzkiwicza – XIX i XX wiecznych kantyczek, Kuby Żeligowskiego – Wielkowiejskość, Łukasza Łuczaja – Rośliny święcone w dniu Matki Boskiej Zielnej i w Oktawę Bożego Ciała, Galerii Plakatu w Krakowie - Motywy ludowe w plakacie polskim, Patrycji Longawy i WSliZ z Rzeszowa - Legendy ludowe w plakacie z recitalem Michała Iwanka, Patrycji Longawy i WSliZ z Rzeszowa - Motywy ludowe w plakacie, Pawła Armaty – Fastrygi. Pamięć drewna, Aśki Borof we współpracy z Nadbałtyckim Centrum Kultury – Smaryda. Hafty, wycinanki i makaty, Grzegorza Tomkowicza – Moje drażnienia.
6. **Teatr obrzędowy i narracja ludowa** – prowadzone dla uczniów szkół krośnieńskich przez Bartosza Gałązkę. Teatr „Na Strychu”, Izba Weselna.\
7. **„Uroczystości” na ludowo** w ofercie Etnocentrum znajdują się urodziny, spotkania panieńskie i inne uroczystości rodzinne.

Wybrane inne działania w roku 2021

1. **Warsztaty farbiarskie** we współpracy z KPU (Sala warsztatowa i Izba z Piecem),
2. **Warsztaty zielarskie** we współpracy z Joanną Wrzecionko, KPU i Zespołem Szkół w Iwoniczu (Sala warsztatowa i Izba z Piecem, Sala zielarska)K
3. **Koncerty** (Joanna Sarnecka ze Stanisławem Nogajem, Akademia Głosów Tradycji, Daria Kosiek & Maciej Harna, Orkiestra Św. Mikołaja, recital Michała Iwanka, Daga-Dana, LiroFonia, Kapela „Uherec”) (Teatr „Na Strychu”, plac przed Etnocentrum oraz w 2 przypadkach RCKP ze względu jesienną porę roku i brak dużej Sali)
4. **Warsztaty wakacyjne i ferie dla dzieci** (cały budynek Etnocentrum), zajęcia z okazji **Dnia Dziecka** (Sala warsztatowa i Izba z Piecem, Sala zielarska), zabawy na ludowo dla dzieci (Pasternik, Izba Weselna, Podworzec)
5. **Urodziny na ludowo** dla dzieci (Sala warsztatowa, Izba z Piecem, Sala zielarska, Pasternik, Piwnice multimedialne), **wieczory panieńskie na ludowo** (Sala warsztatowa, Izba z Piecem, Sala zielarska, Pasternik, Piwnice multimedialne),
6. **Jarmarki staroci** (plac przed Etnocentrum), bezpłatne zwiedzania z okazji m. in. **Nocy Muzeów** (cały budynek Etnocentrum)
7. Spotkania **Grupy Kobiet Kreatywnych** (Sala warsztatowa i Izba z Piecem, Sala zielarska), Wolontariat (cały budynek Etnocentrum)
8. **Mini festiwal kolędniczy** (cały budynek Etnocentrum)
9. **Spektakl „Odyseja”** we współpracy z Teatrem Nowszym (plac przed Etnocentrum)
10. **Dni Otwarte Funduszy Europejskich i 2021**, w tym organizacja studio DOFE 2021, bezpłatne zwiedzanie, warsztaty kulinarne i rękodzielnicze w ramach Pikniku Europejskiego w Bóbrce (cały budynek Etnocentrum i Muzeum w Bóbrce)
11. **Dni Dziedzictwa 2021**, czyli otwarte, bezpłatne warsztaty kulinarne (Izba z Piecem), **Etnoteatr** i **Zadomowieni w Dziedzictwie**, czyli warsztaty z Etnodizajnu z Fundacją na Recz Kultury „Walizka” (Izba Weselna i Teatr „Na Strychu”)
12. **Wieczór Świętojański** z potańcówką, warsztatami rękodzielniczymi i zabawami dla dzieci (Pasternik, Izba z Piecem, plac przed Etnocentrum)
13. **Wakacyjne warsztaty** kulinarne i rękodzielnicze na krośnieńskim rynku (Rynek w Krośnie), warsztaty kulinarne, rękodzielnicze i potańcówkę na rynku podczas **Karpackich Klimatów** (Rynek w Krośnie),

14. Warsztaty rękodzielnicze dla słuchaczy KPU na dziedzińcu biblioteki KPU w ramach projektu „**Z polskich ziół ciągnione treści**” (Dziedziniec biblioteki KPU)
15. Warsztaty kulinarne w **Muzeum w Olchowcu** (Muzeum w Olchowcu)
16. Współpraca w ramach projektu „**ObudźMy Miasto**” opieka nad dwoma projektami: Pokaz mody „Kolorowo i wzorzyście” (krośnieński rynek) oraz „MuraLove”, w efekcie którego powstał mural na ścianie przed Etnocentrum Ziemi Krośnieńskiej (plac przed Etnocentrum), Współpraca w ramach projektu „**Zoom na kulturę – szkolenie kadr kultury**” realizowany z wszystkimi instytucjami kultury w Krośnie (BWA)
17. Warsztaty rękodzielnicze w Preszowie w ramach projektu realizowanego z **Muzeum Solivar** (Preszów)
18. We współpracy z ZHP Krosno i WOŚP Krosno pomagaliśmy medykom w Krośnie tworząc „**Kosz dobroci**” (Izba z Piecem), zrealizowaliśmy **konkursy**: „Bliżej niż myślisz”, „Wspomnienie z dzieciństwa”, „Wielkanocne gotowanie” i „4 pory roku” (cały budynek Etnocentrum, online oraz Izba z Piecem).
19. **Rozwijanie współpracy** ze Stowarzyszeniem Miłośników Wsi Szufnarowa, Stowarzyszeniem GraTY, Fundacją na Rzecz Kultury Walizka, Nadbałtyckim Centrum Kultury z Gdańska, PWSZ w Sanoku, KPU w Krośnie, Zespołem Szkół w Iwoniczu, Szkołą w Iwoniczu Zdroju, Fundacją Nowszego Teatru, Studium Animatorów Kultury w Krośnie, PSONI w Krośnie, Galerią Plakatu w Krakowie, ZHP Krosno, WOŚP Krosno, Muzeum Marii Konopnickiej w Żarnowcu oraz wszystkimi instytucjami kultury w Krośnie.

Szeroka działalność **działalność online**, w tym warsztaty kulinarne, rękodzielnicze, spotkania, prelekcje.

III) Dodatkowe projekty

Rok 2020

1. Realizacja projektu Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego - Kultura ludowa i tradycyjna:
Star t-up w tradycję - cykl warsztatów rzemieślniczych w Etnocentrum Ziemi Krośnieńskiej. Otrzymane dofinansowanie 25 000 zł. W tym warsztaty tkackie, snycerskie i kowalskie oraz pokaz mody i koncert łemkowskiej wiejskiej kapeli „Uherec”.
2. Podjęcie współpracy ze Stowarzyszeniem Muzyka Dawna w Jarosławiu, reprezentowanie Etnocentrum w Jarosławiu podczas tegorocznego Festiwalu Pieśni Naszych Korzeni.
3. Realizacja projektu muzycznego dotowanego ze środków Województwa Podkarpackiego w ramach konkursu „Mecenat Kulturalny, polegająca na nagraniu płyty „Za bytności zarazy” wraz ze Stowarzyszeniem Muzyka Dawna w Jarosławiu
4. Podjęcie współpracy z Muzeum Etnograficznym w Rzeszowie przy realizacji projektu „Śladami Kotuli” i „EthnoCarpathia”.
5. Podjęcie współpracy z Krośnieńską Fundacją Rozwoju i Fundacją na Rzecz Kultury „Walizka” i wspólna realizacja projektu dofinansowanego przez Urząd Marszałkowski „Diabeł w Górnym Dolnym – etnoteatr, doświadczanie tradycji”.
6. Podjęcie współpracy z ekipą GraTy i wspólna realizacja projektu Krośnieńskie Archiwum Społeczne.
7. Promocja w sieci, między innymi w dla Podkarpackie.travel w trakcie Podkarpackiej traveltanny.

Rok 2021

1. „**Start-up w tradycję – cykl warsztatów rzemieślniczych w Etnocentrum Ziemi Krośnieńskiej**”, w ramach którego pozyskaliśmy środki na przeprowadzenie w sumie

7 różnych warsztatów rzemieślniczych, prowadzonych każdorazowo przez dwóch mistrzów danego rzemiosła: warsztaty tkackie, snycerskie, kowalskie, pszczelarские, plecionkarskie, kamieniarskie, zduńskie. Efektem pobocznym warsztatów są nowe elementy ekspozycji, w tym piec chlebowy, który stanął przed Etnocentrum Ziemi Krośnieńskiej, a który wykorzystujemy do warsztatów kulinarnych. Projekt prowadzony był w Etnocentrum w Sali warsztatowej, na peronie, na placu przed Etnocentrum, wydarzenie podsumowujące odbyło się w „Teatrze na Strychu”, w Galerii, w Izbie Weselej, w Izbie Gościńskiej, w Pasterniku i w Izbie z Piecem, jak również na placu przed Etnocentrum, gdzie po raz pierwszy uruchomiono piec chlebowy.

2. Dwuletni projekt badawczy **„Etnocentrum Ziemi Krośnieńskiej na ścieżkach kultury tradycyjnej: Wyprawa pierwsza: obrzędowość doroczna”**, w czasie którego pozyskujemy relacje świadków oraz eksponaty, które posłużą nam w codziennej pracy w Etnocentrum Ziemi Krośnieńskiej. Rozmowy z najstarszymi mieszkańcami dotyczą zagadnień i tekstów związanych z obrzędowością doroczną, ich celem jest również oszacowanie terenowego zasobu oraz stopnia zachowania szczegółowo określonych zjawisk kultury ludowej i tradycyjnej. Zebrane materiały zostaną opracowane, skatalogowane i częściowo udostępnione online. Powstanie też publikacja podsumowująca zadanie, zawierająca wybór zebranych źródeł oraz artykuły naukowe. Projekt prowadzony jest w miejscowościach znajdujących się w najbliższych okolicach Krosna i w samym Krośnie. W Etnocentrum odbywać się będą wszystkie wydarzenia podsumowujące i spotkania z uczestnikami.
3. **„Otwarte cyfrowe zasoby etnograficzne ziemi krośnieńskiej”**, czyli projekt polegający na digitalizacji, udostępnieniu, a tym samym umożliwieniu ponownego wykorzystania w celach popularyzacyjnych, edukacyjnych i naukowych zasobów etnograficznych ziemi krośnieńskiej znajdujących w Muzeum Marii Konopnickiej w Żarnowcu (kolekcja Stanisława Witkosia) oraz pozyskanych w efekcie projektu badawczego (punkt II). W ramach projektu realizowane były działania edukacyjne, takie jak lekcje regionalne pt. „Kim jest archiwista społeczny” oraz „Internetowe bazy danych”. Zajęcia edukacyjne odbywały się we wszystkich salach Etnocentrum.
4. **Projekt szkoleniowy dla kadry Etnocentrum Ziemi Krośnieńskiej i Regionalnego Centrum Kultur Pogranicza**, dzięki któremu wzmacniane są kompetencje pracowników, udoskonalamy system komunikacji w zespole, wypracowujemy metody współpracy z mieszkańcami, szkolimy w kierunku organizowania wydarzeń dostępnych także dla osób ze szczególnymi potrzebami. Zwieńczeniem projektu będzie przygotowanie i realizacja weekendowego świętowania 2. rocznicy powstania Etnocentrum. Szkolenia odbywają się online oraz stacjonarnie w Teatrze „Na Strychu” oraz w Sali warsztatowej.

IV Działalność sklepu

5. Etnocentrum Ziemi Krośnieńskiej prowadzi sklep w formie stacjonarnej i internetowej. W ofercie sklepu znajdują się przede wszystkim produkty wykonywane przez rękodzielniczeki oraz przeszkolony personel obsługujący sprzedaż. W Etnocentrum powstają obrazy na drewnie, motanki, magnesy w formie koronkowych serwetek, biżuteria koralikowa, ręcznie szyte lniane poszewki, igielniki, zakładki do książek z tradycyjnym haftem i wiele innych gadżetów. Niewielką część oferty stanowią produkty zakupione i wyprodukowane specjalnie dla EZK jak również wydawnictwa regionalne czy produkty lokalnych twórców i wytwórców. Oferta sklepu jest w miarę możliwości systematycznie poszerzana. W związku z prowadzeniem Punktu Informacji Kulturalno- Turystycznej planowane jest też rozszerzenie oferty sklepu o dodatkowe elementy związane z turystyką – mapy, przewodnik, pamiątki z Krosna.

V Odwiedzający, uczestnicy (Rok 2020 i 2021 do 30.10.2021)

Rok 2020 - 5.101 uczestników

(w tym 7 miesięcy bez możliwości przyjmowania gości)

Rok 2021 - (do 30.10.2021) – 14.631 uczestników

(w tym 4,5 miesiąca bez możliwości przyjmowania gości)

VI Problemy

1. W przypadku pracy „standardowej” braki kadrowe . W ciągu roku działalności, nawet tak ograniczonej, zostały zauważone pewne trudności w organizacji struktury stanowisk w sekcji Etnocentrum, pewne braki i trudności z organizacją pracy zgodnie z przepisami, takimi jak wolne niedziele, regulaminowe przerwy dobowe czy tygodniowe. W związku z koniecznością realizacji projektu zgodnie z jego założeniami wszelkie zmiany formy organizacji, ilości etatów a nawet nazw stanowisk pracy wymagają akceptacji instytucji zarządzającej. Ze względu na małą kubaturę poszczególnych pomieszczeń (nawet bez zaostrzonych reżimów sanitarnych), chcąc sprostać wymaganym wskaźnikom projektowym konieczne jest zatrudnienie osoby na stanowisku animator (etat) oraz osoby od PR (obsługa portali społecznościowych, pisanie projektów, kontakt z mediami) – pół etatu.
2. Brak możliwości wykonywania pracy badawczej, pracy w terenie, współpracy w formie wymiany doświadczeń - konferencje, prezentacje itp. Wytyczne i wskaźniki projektu nie zakładają takiej działalności, a jest ona konieczna do prawidłowego funkcjonowania i rozwoju sekcji. W tym zakresie też wiele problemów organizacyjnych i prawnych - delegowanie pracowników, wyjazdy w teren, brak samochodu.
3. Konieczność systematycznego szkolenia pracowników. Tutaj też zauważalny problem nie tylko finansowy, ale organizacyjno-kadrowy. Systematyczna praca sekcji uniemożliwia delegowanie pracowników do innych czynności.
4. Zwraca się uwagę, na fakt, iż Etnocentrum Ziemi Krośnieńskiej stanowiąc sekcję RCKP nie ma samodzielnie właściwie żadnej możliwości starania się o dofinansowanie, pozyskiwanie środków. RCKP „dzieli” możliwości „projektowe”, ale ilość składanych wniosków jest ograniczona liczbowo dla jednej instytucji (3 prężne „sekcje” RCKP główne, artKino, EZK). Podobnie jest w przypadku fundacji wspierających kulturę czy projektów międzynarodowych.
5. Pierwsze dwa lata działalności skutecznie utrudnionej przez sytuację epidemiczną, całkowicie „uśpiona” działalność promocyjna skierowana do środowiska zewnętrznego – brak możliwości finansowych i organizacyjnych (często właśnie tych „niskokosztowych”) działań)
6. Brak dużej przestrzeni, w której realizowane byłyby imprezy typu większe potańcówki, koncerty, spotkania z mistrzami, spektakle.
7. Z racji epidemii praktycznie brak możliwości organizowania urodzin dla dzieci, wieczorów panieńskich czy innych uroczystości rodzinnych .
8. Brak pewności dotyczącej przyszłości, możliwości i terminu powrotu do „systematycznej” działalności. Duża niepewność związana z uczestnictwem zwłaszcza gości – turystów zwiedzających instytucję. Brak możliwości realizowania jednego z najważniejszych elementów – edukacji regionalnej dla szkół, a także spotkań z mistrzami (seniorzy z racji zagrożenia epidemiologicznego pozostają w domach). Ciągłe zmiany wpływające zarówno na wizerunek, jak i efektywność pracy.

9. Potrzeba realizacji dodatkowych działań i pomysłów w celu zrealizowania wytycznych projektowych np. działalność on-line, wdrażanie wcześniej nieplanowanych działań w celu uzyskania frekwencji. Brak profesjonalnego sprzętu i doświadczenia w działaniach kulturalnych w sieci, łatanie wspólnymi wysiłkami.

VII Plany na przyszłość

- Realizacja założeń projektowych – obsługa zwiedzających, organizacja cyklicznych i systematycznych warsztatów, spotkań, koncertów.
- Prowadzenie sklepu – produkcja towarów do sklepu, sprzedaż stacjonarna i internetowa, poszerzenie bazy produktów, nawiązanie współpracy z lokalnymi twórcami.
- Opracowanie i wdrożenie segmentu „informacji kulturalno – turystycznej”
- Przygotowywanie i składanie wniosków o dodatkowe fundusze i działania do Ministerstwa Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu, NCK, fundacji
- Wdrożenie programów szkoleniowych i wyjazdowych.
- Wdrożenie programów badawczych i naukowych:
Kolokwia wschodnie – projekt Pani Prof. Doroty Rembiszewskiej profesora Instytutu Sławistyki PAN w Warszawie.
Organizacja cyklicznego działania - Konferencja naukowa Niematerialne Dziedzictwo Kulturowe prof. Katarzyny Smyk, jako wizytówki placówki

DYREKTOR
Dorota Czastka
mgr Dorota Czastka